

ХЫПАР

1999 сүлхи июлән
30-мөшәнче
тухма пусланә

КИЛ-СУРТ

ХУШМА ХУҢАЛАХ

42 (839) №, 2015, октябрь/юпа, 22

Хакә ирәклә

12+

ШУПАШКАРТИ ТЭП ПАСАРТИ ХАКСЕМ

/октябрьән 21-мөшә төлне/

ПАХЧАҢИМӘҢ

Килограмм	тенкә
Сәрулми	14
Купәста	15
Чечеклә купәста	40
Сухан	25
Кишәр	25
Ыхра	200-220
Хәяр	40-50
Кабачок	30
Хәрлә кашман	20
Помидор	50-80
Пылак пәрәҗ	35-70
Тәварланә хәяр	130
Йүсәтнә купәста	120
Баклажан	35-45

УЛМА-ҢЫРЛА

Панулли	35-70
Иҗәм ғырли	70-120
Апельсин	100
Лимон	110-140
Банан	65
Мандарин	80-100
Слива	70-80
Дыня	35
Арпус	16
Сырлан /облепиха/	250
Кәтмәл ғырли	180
Шур ғырли	180

ҢӘНӘХ-КӘРПЕ

Тулә җәнәхә	25
Вир кәрпи	35
Хуратул -»-	60-62
Тулә -»-	30
Манна -»-	32
Рис -»-	59

Сахәр песукә	50
Пыл	400-450

АШ-КАКАЙ

Әне ашә	200-350
Сысна ашә	200-350
Сурәх ашә	200-280
Пөвер	150-200
Пүре	65-80
Чәх	200-250
Салә	120-180
Кәвакал	300
Кәркка	350

Ңәмартә /теҗетке/	45-58
-------------------	-------

ПУЛӘ

Шәнәнә скумбри	200
-»- сельдь	150-170
Мойва	160
Треска	250
Горбуша	300
Шәла пулә /судак/	200-260
Ңулах /лещ/	100
Карп	200-230
Ңуйән /сом/	220-300
Ңарттан	200
Налим	250

СӘТ-ТУРӘХ

Сәт /литр/	35-40
Хәйма	200
Тәпәрч	200-220
Сыр	300
Услам җу	220

Ңурт стенине хуләнлатма

Ңуллахи вәхәтра җурта хәллехи сивәрен хүтәлесси пирки питех шуҳәшласах каймастпәр. Хәл җитсен җурта питемеллине әнкаратпәр. Мәншән тесен җүхе, япәх стенасем витәр әшә нумаи каять.

Ңурта әшә тытакан материалла сәрнин виҗә пахәне паләртмалла. Хутса әшәтнә чухне топливо перекетленет /эппин, укҗа та/. Йывәҗ җуртан өмәрне вәрәмлататә тата хәтләх күрет. Пәлсе йөркеленә өҗ җурта илемләрех таватә.

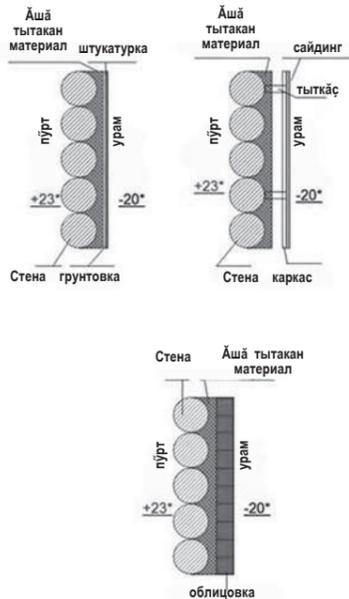
Әшә тытмәшкән стенина хуләнлатмалли өҗе кил хуҗи хаҗатра җырса кәтартнә меслетсемпе уҗә курсә хәй төллөнөх йөркелеме пултаратә. Ку меслетсем ытлашши тәкаклә мар, ансат.

Йывәҗ җурт стенине шал өнчен е тулаш өнчен хушма сийпе хуләнлатма пулатә. Шалтан хуләнлатни аванах мар темелле. Ку меслетпе уҗә куракансем сайраха. Пүртән йывәҗ стени ирәкәре җутҗанталәк улшәнәвәсем валли хүтләхсәр юлатә. Пүртән тулаш стени хуҗан хәйнәвәвәрләрхне паләртанскер пулсан стенина шалтан та питеме пулатә.

Стенина тулаш өнчен питемени пүртри әшә упрама, пәренесем җәресрен хүтәлема май паратә. Темисе сул каяллах хәпартнә җурта әшә тытакан материалла стенина җумне җыпәҗтарса, әна дюбельсемпе җирәплетсе сәрма пулатә. Әшә тытакан материалла җыпәҗтарса пәтерсен җиелтен армировка сеткипе тытәнтармалла. Ңиелти сие төрләрән тума юратә. Виҗә төсләх илсе кәтартпәр: пәрене + әшәтакан материал + грунтөка + штукатурка. Тепәр мел: пәрене + әшәтакан материал + җурт җумне каркасласа тыттарни, пичә /фасад/. Е тата пәрене Ң әшәтакан материал Ңоблицовка. Облицовкәна кирпәрән, сайдингран е цоколь сайдингәнчен тума юратә.

Өҗе стенина пахаләхне шута илсе йөркелемелле. Йывәҗ стенина минерал мәк плитисемпе хуплани вярәнлә. Вәл экологи төлөшәнчен те таса продукция шуланатә. Йывәҗ җуртан стенине маҗине, урайне пенополистиролла хуплама юрамаҗь. Вәл сывләша сиенлө вәҗҗәтөсем кәларатә, хәвәрт тивсе каять.

Хүтләх материал «сывлаканскер», хәвәрт хыпса илменскер, сывләша сиенлө хутәшсем кәларманскер пулмалла. Минераллә мәк /минвата/ е чуллә вата /ка-

менная вата/ хәрүшәрләха тивәҗтерәҗә. Вәсен пахаләхә пысәк, җав вәхәтрах хахлах мар.

Никәс япәх пулсан әшән 20% урама «әшәтма» каять. Никәс питемени төп сакаине упрама хуңа пахчаҗимәҗе шәнаскан хүтәлет, пүртри әшә упраҗь. Никәс җак йөркәпе «әшәтмалла»: никәс җумәпе 5 см пәр кәреҗе анләш шәтәк җавса тухмалла. Никәс стенине тәпранан лайәх тасатмалла, типәтмелле. Типә никәс шыв яман сийпе /гидроизоляция/ витмелле. Битум мастики җак төлөшпә юрәхлә, унпа стенина сәрламалла, унтан әшә тытакан материал җирәплетмелле. Никәс пенопласт е пенополиуретан листисемпе хүтәлема аван. Листасене дюбельпе җирәплетмелле, пәрлешнә төле монтаж кәпәкәпе /монтажна пена/ җыхәнтармалла. Әшә тытакан материалла хурса тытарса тухнә хыҗҗән шәтәка 10-15 см хуләнәш хәйәр сармалла, унтан вәтә чул /гравий/ тултармалла. Гравий җине е тәпра сапса хытармалла е бетонламалла.

Пенопласт сийне сайдингпа е цоколь плиткипе хупламалла. Цоколь хахлах мар тата илемлө. Хәвәра киләшкән төс суйлама пулатә.

Ңурта йывәҗ пәрәс тәрәхәсемпе хашакласа (каркас) вәсен хушшине минвата плитисем җирәплетме пулатә. Әна валли кирлө: минвата, йывәҗ пәрәссем, трельчатәй дюбельсем, бутикакрил хәйәвә, перфоратор, скобасем. Пәрәс хуләнәшсем плита хуләнәшпә пәр пек пулмалла. Йывәҗ хәтәрәсем типә тата җәресрен, йывәҗ шәккинчен, ытти кәпшанкәран хүтәлекен шәвекпе сәрсе янтәланәскерсем пулмалла. Ңурт стенине те малтан лайәх тасатмалла, ятарлә шәвекпе сәрсе хүтәлемелле.

Стенина җине плита сарлакәшне кура /50 см/ йывәҗ пәрәссем җапса тухмалла. Вәсен хушшине минерал вата плиткисене тачән җыпәҗтарса хурса пымалла. Вәсене трельчатәй дюбельсемпе җирәплетмелле. Унтан конструкция «сывлакан» сийпе сәрмалла, дюбельсемпе брус төлөсөнчә җирәплетмелле. Плитасен «җәввисене» бутикакрил хәюпа җыпәҗтармалла.

Сәрнә пленка җине пәрәс хашаксем җинех калләх җинҗерех пәрәссем җапмалла. Сайдинг валли хашак хәтәр. Киләшнә материалла җуртан пите хәпартатпәр.

Халәх сәнанинчен

■ Йывәҗ җулҗи сарәхмасәр вәрах тәрәтә, хәвәрт тәкәнмаҗь – хәл кәске пулатә, хәяр сивәсем питех пулмәҗә.

■ Ңулҗә кәске вәхәтра тәкәнса пәтсен хәл кәҗех ситет, хәллә хәяр сивәсем пулмәҗә.

■ Түпере кәркунне җәлтәрсем мөлтлетсе җунаҗә – җанталәк улшәнәтә, җәлтәрсем янкәрах йәлтәртатаҗә – җил тата типә җанталәк килет.

■ Пуқрав мәнле – хәл җапла. Пуқравра кәнтәрлаччен кәркунне, кәнтәрла хыҗҗән – хәллә.

■ Юпа уйәхән 22-мөшәнчә юр җусан хәл 40 кунран ларатә.

Вәлтренрен – паха удобрени

Вәлтренрен паха удобрени хәтәрлема пулатә. Ңак өҗ пите әнсат.

Вәлтрене тунипех пуҗтармалла та турамалла, витрене тултармалла, әшә шыв ямалла /пәр пай вәлтрен, пәр пай шыв пулатә/. Витрене хәвел үкәкән җәре лартмалла. Вәхәтран вәхәта пәртратмалла. 12-14 кунран витрени шыв симәсленет, кәпәкланма пәрахатә. Пулчә те.

Ңәра удобрени хәтәр. Пәр литр симәс шәвекә 10 литр шыв хушса уҗә курмалла.

Вәлтрен шывәнчә төрлө микроэлемент пур: кали, кальци, магни, азот, фосфор. Йәлтах җутҗанталәк пани, җавәнпа үсәнтәрана ним чулчә те сиенлемест вәлтрен шывә.

Удобрени пахчаҗимәҗе җирәплетет, үсме пуләшатә. Унпа сулла 3-4 хутчен шәварма юратә.

Хәяршән, ыхрашән, помидоршән, суханшән уйрәмах уҗәллә.

Кун мәнне паллә

Октябрь, 22 – Пәтәм төнчери Шурә тәрна күнә. Тытәнчәклә каласакансен күнә.

Октябрь, 23 – Рекламәра өҗслекенсен күнә.

Октябрь, 24 – Пәрлешнә Нацисен Организациөн күнә /ООН/. Хәллехи вәрәм каҗсен пусламәшә.

Октябрь, 25 – Автомобилист күнә. Раҗҗейри таможенник күнә.

Октябрь, 26 – Мир җинчен Де-крет йышәннә күн.

Октябрь, 28 – Пәтәм төнчери анимаци фильмесен күнә.

ҢЫРӘНТАРУ – 2016

ОКТАБРЬ:

15-25

Почтәпа редакцисен пәрлехи акцийә:

ҢЫРӘН ТА – УКҢУНА ПЕРЕКЕТЛЕ

«ХЫПАР» – 570,30 тенкә. Ңырәнтару индексә – В 4800
«ХЫПАР» – әрнекун – 297,84 тенкә. Ңырәнтару индексә – В 8353
«КИЛ-ҢУРТ, ХУШМА ХУҢАЛАХ» – 183,18 тенкә. Ңырәнтару индексә – В 4806

Вулакансем ыйтнине

Кишёр мёншён йўсенкё?

Кишёр қасал аван пулчө темелле, анча йўсенкё сымёс нумай. Кишёр мёншён йўсенкё пулатъ?

Лидия ПЛАТОНОВА.
Етёрне районё.

Кишёр йўсенкё пулнин икё сәлтавне палартма пулатъ.

1. Кишёр ўснө чухне унән тәрри сөрпе лайах хуплантамасар симёсленнө. Ҷак тёлте соланин ятлә нарқамаш пустаранатъ. Кунашқал кишёр управра вуртнә чухне соланин сымёсө саралатъ, вәл йўсөкленет. Кишёрөн симёсленнө пайне апата яма юрамасть. **Симёсленесрен мөн тумалла-ха?** Йәрана сүмланә, кәпқалатнә чухне кишёр речөсөне купаламалла. Шәварнә майән тәпра пусарәнса аннине асархасан ретсөне каллех купаламалла. Кәлпәр, кәларнә сымёсөн пысәк пайё симёсленнө. Йәлтәх кәларса пәрахма шел-сөке. Кишёрөн симёсленнө тәррине касса пәрахмалла, тәттөм сөрте икё кун вурттармалла. Каснә вырән хытсан сымёсө яланхи меслетпе упрама хума юратъ. Каснә төле ыхра отварөпе сәтәрсә илме пулатъ.

2. Управра выртқан кишёр типө сөрөк чирөсөмпө сиенленме пултарнә. Хура типө путәксөм пурринчен пөлме пулатъ әнә. Сөрөкө чир кәмпә аталантаратъ. Кишёрте сөрөк спорисөм өрчөсө, вөсөм сымёсөн пылакләхне арқатасө. Кишёр пахаләхө, тути япәхатъ. Сиенленнө, аманнә сымёсө вәрах упрама юрамасть. Управри сымёсө пәхқаласах тәмалла. Кишөре тәттөмре управмалла, сүтә синчө вәрах выртсан кишёр йўсөкленет.

Нүхрепре үсет

Брокколи купәстине пахчара ситөнтөретөр-и? Әнә ситөнтөрнө чухне чи кәтқәсси купәстана вәхәтра касәсси пулө. Ҷапла вәл, брокколи, өнер сөс пусө самаях хытә пөкчө, тепөр кунне пәхатән – брокколи чөчөк сурма пикеннө. Унән пусө чөчөкө лариччен пөр йышра чәмәртанса тәрәтә, чөчөкленес умөн пөчөк пусөсөне пайланатъ, унтан чөчөкленме пуслатъ. Ҷөсөкленекен брокколи апата юрәхлах мар.

Брокколи пусөне каснә хысқән тунине тўрөх тәпәлтәрса пәрахма ан васқәр. Юлнә тунари сүлсәсен кәкөнчен сөнө пөчөк пусөсө чәмәртанса тухасө. Пәллах, вөсөм малтанхисөм пек шултәрәх мар, анча та йышлә.

3-5 см диаметрлә чәмәртасөне хура көркунне те ситөнтөрмелли меслет пур. Ҷанталәк шәнтиччен брокколине тымарө сүмөнчи тәприпе асарханса кәлармалла та тўрөх карсинккана лартса нүхрепе антармалла. Карсинккана /урәх савәт та юратъ/ туллиех, тунари сүлсөсөм таран тәпра тултәрмалла.

Брокколи «ачисөне» үсөме юрәхлә услови тәватпәр. Нүхрепре брокколине сүтә кирлө мар, тәттөм вырәнә лартатпәр. Тәпрәна нүретсөх тәрәтпәр, нүхрепре сывләш температурине +3...+4 градус шайөнчө тытма тәрәшатпәр. Ҷакән пөк сөрте тунари сөткөн, тутләхлә япәласөм брокколи чәмәркисөнчө пустарәнасө. Пөр уйәхра нүхрепре брокколи «ачисөм» самаях үсөсө.

Төшмөшөх те мар пулө...

● Утмәлтурат усал вәя хәвалатъ. Утмәлтурат сыххине типөтсө аләк сывәхне хурсан киле усал сын пымәсть имөш.

● Типөтнө сар сип утине атә-пушмак төпне шал өнчен саракан сәран айне хумалла – усал кусран, пәскәнчәкран хүтөлет.

● Ҷәка аса сәпасран сыхлатъ. Ҷак йывәс айөнчө аслати те хәрушә мар. Ҷәкала юнашар сурта аса сәпамәсть тенө.

● Типөтнө йөтөне өлөк сынсөм пөчөк сөс хутаса хунә, кәкәр төлне шал өнчен сирөплөтнө. Вәл сынна сула тухсан хүтөленө, вәй панә.

● Армути тураттине атә-пушмака хурса сүресөн сынна пөрмаях әнәсү көтөт.

Пөлни пәмасть

● Риса тәвар хушнә вөрөкен шыва ярса пөсөрсөн унән пахаләхө сүхалмасть.

● Хөрлө кәшманә сөмсөличчен вәрах пөсөрмелле – 2-3 сөхөт. Хәвәрт пөсөрмелли меслет – пөр сөхөт вөрөтнө хысқән кастрюле сүләм сүнчен илмөлле те шывне тәкса кәшманә сивө шыва ямалла. Сивө шывра 10-15 минут тытнә кәшман чиперөх сөмсөлет.

● Винегрөтә пөр апат кашәкө сөт, пөр чөй кашәкө сахәр хушсан тутләрах пулатъ.

ҶАНТАЛАК

КУН ТАРШШӨ

кәнтәрлә сөрлө	Кун таршшө	Уйәх кунө
22.10 + 3 - 1	22.10 09.56	10 у.к.
23.10 + 2 + 1	23.10 09.52	11 у.к.
24.10 + 2 0	24.10 09.47	12 у.к.
25.10 + 3 + 3	25.10 09.43	13 у.к.
26.10 + 3 + 1	26.10 09.38	14 у.к.
27.10 + 3 + 2	27.10 09.34	Уйәх тулатъ.
28.10 + 4 + 2	28.10 09.29	16 у.к.

Кун таршшө 9 сөхөт те 29 минут,
7 сөхөт те 58 минут көскөлет. Сөнө уйәх.

Хризантема

Хризантеман таван сөршывө – хөвелтухәс Китай, Корея сүрутравө, Япони. Хальхи вәхәтра хризантеманә тәста та үстерөсө. Пирөн тәрәхри хөле тусөмлө сортсөм те сахал мар. Пахчара ситөнтөрөкен хризантемасөм сүркуннехи сивөсөне те лайах чәтса ирттерөсө, төмсөне лайах хупласан чиперөх хөл қасасө. Ҷак чөчөкөн 700 төрлө сортне хәтөрленө селекционерсөм.

Хризантема сү варринчен тытәнса мөн сивөсөм киличчен пахчана илем күрет. Унән чөчөкө сөр-сөр төслө: шурә, көрөн, хөрлө, сарә, шупқарах симөс... Сүллө үсөкөннисөм пөр метр ытла ситөнесө, лутрисөм /карликовые/ пурө те 30 см яхән сөс. Чөчөкөсөн кәлпәшө те төрлө: пысәкисөн диаметрө 12-15 см, пөчөккисөн – 3-4 см. Чөчөк форми ахаль салтак түми куракө пөкинчен пусласа кәпәшка пөмпөн, сәлтәр е йөплөчөк өвөрлисөм таранччен.

Нумай сүл үсөкөн хризантема пөр вырәнәтә 5 сүл ларма пултәрәтә. Анчах нумай сүл пөр төлте пулсасән хризантеман чөчөкөсөм вөтөлөсө. Сүлсөрен е икө сүлта пөрре апрель уйәхөнчө сөнө вырәнә кусарсасән аванрах. Кусарса лартнә чухне пысәкланса кайнә төмсөне пайламалла. Төме асарханса кәлармалла, 5-7 см үснө сәмрәк хунавсөне уйәрмалла та пөр-пөринчен 30-35 см хәварса лартмалла. Чөчөк илөмлөн ситөнтөр төсөн әнә формәласа касмалла. Сөре вәрәм үсөсө каякан туратсөне көскөтмөлле, вара аяккинчи турачөсөм лай-

әхрах аталанасө, төм тикөсөсөн үсөсө чөчөкленет.

Хризантеманә хөле мөнле хәтөрлөмөллө? Тепөр сүл та хүхөм чөчөкөнтөр төсөн мөн тумалла? Хризантема чөчөкленсө пөтнө хысқән тунана сөр сүммипөх касмалла. Унтан төм йөри-тавра кәпқалатмалла, тәпрәна купаламалла, уләмпа е типө сүлсәпа хупламалла. Сүллө мар, пөчөк чөчөкөлө сортсөм лайах хөл қасасө. Пысәк чөчөкө сүллө хризантемасөне тәпрапах кәларса карсинккана хумалла, нүрө хайәр сапмалла та нүхрепе е төпсакайне антарса упрамалла. Тымар типөсрөн тәпра муқлашкине сайра хутра шыв сапса нүретмөллө.

Хризантеманә өрчөтөме кәтқәс мар. Әнә төме пайласа, туратран тата вәрәран үстерөме пулатъ. Чи ансатти – сүркунне төме пайласа лартни. Хризантеман турачөсөм те хәвәрт тымар ярасө. Хризантема чөчөкөн сыххинчен пөр туратне касса илсө тымар аталантаракан имсәм хушнә шыва лартсасән та вәл хәвәртах тымарланатъ. Чөчөкөн сүлти пайөнчен 3-4 сүлсәллә 7 см турат касса илмөллө. Туратран өрчөтөме, пәллах, сүркунне лайәхрах. Сөрем тәприпе хайәр хутәштарса лартнә чүлөкөре 2 уйәх аталантарнә хысқән пөчөккөн усә сөре хәнәхтарса пахчана кусарса лартмалла.

Хризантеманә лайах чөчөклентермөшкөн тутләхлә япәласөмө апатлантарсах тәмалла. Лартнә чухне тәпрәна сәпәла хәтөрлөмөллө: 1 тәватқал метра 5 кг сөрнө тислөк, 3 стакан йывәс көлө хушмалла. Әнә сүтә лайах лөкөкөн вырәнә лартмалла, сүлла кәнтәрләхи шәрәхра хөвелтен хупламалла. Сүркунне чөчөкө лайах шәвармалла, чөчөк папкисөм тухма пусласан асарханса шәвармалла. Сөсө сурнә вәхәтра хризантема йөри-тавра тәпра йөпе пулмалла мар, нүрлөтсө сөс тәмалла. Кашни уйәхрах минераллә удөбрөнипе апатлантармалла. Сөр шәнниччен төме хупласа хөле хәтөрлөмөллө.

Сысна самәртатпәр

Мөнлөрөх аш пуласси сысна әратөнчен, өплөрөх тәрәнтәрнинчен нумай килөт.

Салә валли. Ҷак төлөвлө «бөйкширская», «большая черная», «украинская степная», «миргородская» йәхсөн сүрисөне туянма тәрәшмалла. 6 уйәха ситөсөн асисөне кастармалла, кәпла вөсөм лайәхрах сөме пусласө, үт ытларөх хушасө.

Вөтчина, бөкөн хәтөрлөме. «Уржумская», «муромская», «эстонская», «большая белая» йәхсөм лайәх. 2 уйәхри сысна асисөне кастармалла. Сыснасөне 7 уйәха ситиччен сөс самәртмалла, 95-110 килограма ситөсөн пусмалла. Кун пөк чухне вөсөм пөтех мәнтарланаймасө. Выләхә хывәхпа, тырәпа,

пахчәсимөспө, куракпа тәрәнтәрмалла. Шәмә сәнәхө, сөвө шывө лайах апат шутланатъ. Сыснасөне усә сывләшра пулма майсөм туса пәмалла.

Ашләх үстерөме. Ҷакән валли юрәхлә йәхсөм – «северокавказская», «кемеровская», «латвийская», «литовская белая».

Ку сүрасөне 8 уйәхран ытла самәртма кирлө мар /100-120 килограма сити/. 5 уйәха ситиччен вөсөне мышца төртөмне үстерөме бөлоқпа пуян апатпа, кәрах пахчәсимөспө, куракпа, комбикормпа тәрәнтәрмалла. Апата тәвар хушмалла. Пусас умөн вөсөн рационөчө пулә, хывәх ан пулчәр – Ҷак сымөсөне пула аш тути япәхатъ.

Төпелте чухне

Купәста шницелө

1 пус пысәках мар купәста, 4 сәмартә, вөтөтнө сухари, услам сү кәштах, тутине кура тәварпа пәрәс кирлө. Соус валли: 100-шөр грамм майонезпа хайма, укроп кирлө.

Соус валли майонезпа хаймана хутәштармалла, вөтөтнө укроп хушса лайах пәтратмалла, сивөтмөшө хумалла. Купәстана турамалла, тәвар янә шывра 5 минут пөсөрмөллө. Ҷәмартана тәварпа, пәрәспа, кәштах услам сүпа кәпәшлантармалла, купәстана сәк хутәша ямалла, ун хысқән – вөтөтнө сухари. Ҷсөн-тәрән сәвөнчө әшаламалла. Маларах хәтөрленө соуспа сөме аван.

«Ириска» канфет пөсөрөп-и?

«Ириска» тумә кирлө: 1 стакан хайма, 1 стакан сахәр песүкө, 20-30 гр услам сү.

Пөсөрөме лартиччен шөвө канфөтә яма савәт хәтөрлөмөллө. Ятарлә пөчөк силикон форма ту-

янма пулатъ. Малтанләха ал айөнчи савәт та юратъ. Көкс е куқәль пөсөрмөлли формәна пергамент хутне сармалла, тип сүпа лайах сөрмөллө. Тип сү сөрмөсөн хута канфөтран вистөймөн.

Ирискәна пөсөрөме нержавейка савәт аван. Эмәльнө савәт төпне ирөлчөк сунса ларатъ. Кастрюле хаймапа сахәр песүкө яратпәр та вәйсәр сүләм сине лартатпәр. Вөриленнөсөмөн хутәша пәтратсах тәмалла. Малтан вәл вәйлә кәпәкланатъ, 20 минутран сәрәлка тытәнәтә, сәрәтнә сөт /сгүсчөкә/ өвөр пулатъ. Тепөр 15 минутран хутәш хәмәрланатъ. Унта услам сү яратпәр. Пәтратса тәрса тепөр 10 минута яхән тытатпәр. Хутәш сәрәлса пыратъ. Сүләм сүнчен илетпөр те формәна яратпәр. Сивөннө майән формәран кәларатпәр та сөсөпө касатпәр.

Пахчәсимөспө чәх какайө

Чәх какайне шултәрәх мар туратпәр та тип сүпа кәштах әшала-

са илетпөр. Пәрәса тәрәххән туратпәр, сухана – сурма сәварсөмөпе, кабачока, помидора, купәстана – тәрәххән, кишөре шултәра теркәпа хыратпәр. Әшаланә чәх какайө патне малтан сухан яратпәр, кәштах әшалатпәр, унтан кишөр, купәста, помидор хушса пәшәхлатпәр. Юлашкинчен кабачоқпа пылак пәрәса хушатпәр. Пәтратса тәвар, лавр сүлси, авәртнә хура пәрәс сапатпәр та сәтманә витсө вәйсәр сүләм синчө пәшәхлатпәр.

Вәхәта хәмәра килөшнө пөк пәлтәрәтпәр. Сөмсөлнө пахчәсимөсө юратсасән сәтманә сүләм синчө 30 минута яхән тытмалла. Пит сөмсөлсөх кайман пахчәсимөс килөшөт-төк – сахалрах вәхәт пәшәхлатпәр.

19 тунтикун

1 КАНАЛ

00 «Доброе утро»
9.00, 12.00, 15.00, 18.00,
1.00, 3.00 Новости
9.20, 4.25 «Контрольная за-
купка» 12+
9.50 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.15 «Сегодня вечером»
16+
14.25, 15.15 «Время пока-
жет» 16+
16.00 «Мужское / Женское»
16+
17.00 «Наедине со всеми»
16+
18.45 «Давай поженимся!»
16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
21.30 Т/с «ПАЛАЧ» 16+
23.30 «Вечерний Ургант» 16+
0.00 «Познер» 16+
1.15, 3.05 Х/ф «ЛЕДИ УДА-
ЧА» 12+
3.35 Т/с «ВЕГАС» 16+

РОССИЯ 1

5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
9.55 «О самом главном»
11.35, 14.30, 17.30, 19.35
Местное время. Вести-
Москва
11.55 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕД-
СТВИЯ» 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с «СКЛИФOSOB-
СКИЙ» 12+
18.15 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, ма-
лыши!
21.00 Т/с «КОРОЛЕВА КРА-
СОТЫ» 12+
23.50 «Честный детектив»
16+
0.50 Ночная смена. «Золо-
то для партии. Хлопковое
дело» «Следственный экс-
перимент. Тайна следа» 12+
2.20 Т/с «ЧЕЛОВЕК-
ПРИМАНКА» 12+
4.15 Комната смеха

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-
Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-
Чуашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-
Чуашия. Утро
11.35-11.55 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чуашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.35-20.00 Вести-Чуашия

НТВ

5.00 Х/ф «АДВОКАТ» 16+
6.00 «НТВ утрoм»
7.10, 8.05 Т/с «ВОЗВРАЩЕ-
НИЕ МУХТАРА» 16+
8.00, 10.00, 13.00, 16.00,
19.00 Сегодня
9.00 «Утро с Юлией Высоц-
кой» 12+
10.20 «Лолита» 16+
11.15 Т/с «ЛЕСНИК» 16+
13.20 Обзор. Чрезвычайное
происшествие
14.00 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИ-
ТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
16.20 Т/с «ЛИТЕЙНЫЙ» 16+
18.00 «Говорим и показыва-
ем» 16+
19.40 Т/с «ДЕЛЬТА. ПРО-
ДОЛЖЕНИЕ» 16+
21.30 Т/с «ЧУМА» 16+
23.30 «Анатомия дня»
0.10 Т/с «ШАМАН» 16+
2.05 «Спето в СССР» 12+
3.05 Т/с «ПРЕСТУПЛЕНИЕ
БУДЕТ РАСКРЫТО» 16+
16.30, 17.00, 17.30, 18.00,
18.30, 19.00, 19.30 Т/с «ИН-
ТЕРНЫ» 16+
20.00, 20.30 Т/с «УНИВЕР-
НОВАЯ ОБЩАГА» 16+
21.00 Х/ф «ВЫШИБАЛЫ»
12+

ЧĂВАШ РАДИО «РАСЪЕЙ РАДИО»

КАНАЛĒПЕ

6.10 Анонс передач
6.15 События
6.27 Салтак пăтти
6.40 Столичный курьер
6.54 Юрă саврăмĕ
6.58-7.00 Погода

7.10 Жемчужина Поволжья
7.33 Паянхи кун
7.37 Сула тухсан
7.51 Мы – вместе
7.58-8.00 Погода

12.10-13.00 День за днем.
Радиожурнал

18.10 Сĕнĕ хыпарсем
18.24 От 2 до 5
18.29 Библия сегодня
18.39 Кашки юмах
18.49-19.00 Вести-Чуашия

20 ытларикун

1 КАНАЛ

5.00 «Доброе утро»
9.00, 12.00, 15.00, 18.00,
0.15, 3.00 Новости
9.20, 4.20 «Контрольная за-
купка» 12+
9.50 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.15, 21.35 Т/с «ПАЛАЧ»
16+
14.25, 15.15 «Время пока-
жет» 16+
16.00 «Мужское / Женское»
16+
17.00 «Наедине со всеми»
16+
18.45 «Давай поженимся!»
16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
23.40 «Вечерний Ургант»
16+
0.30 «Структура момента»
16+
1.35, 3.05 Х/ф «ПЛОХАЯ МЕ-
ДИЦИНА» 16+
3.30 Т/с «ВЕГАС» 16+

РОССИЯ 1

5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
9.55 «О самом главном»
11.35, 14.30, 17.30, 19.35
Местное время. Вести-
Москва
11.55 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕД-
СТВИЯ» 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с «СКЛИФOSOB-
СКИЙ» 12+
18.15 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, ма-
лыши!
21.00 Т/с «КОРОЛЕВА КРА-
СОТЫ» 12+
22.55 Вести.дос 16+
0.35 Ночная смена. «Мутан-
ты среди нас» «За гранью.
Под властью ГМО» 12+
2.00 Т/с «ЧЕЛОВЕК-
ПРИМАНКА» 12+
3.00 «Золото инков»
4.00 Комната смеха

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-
Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-
Чуашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-
Чуашия. Утро
9.00 Утренний гость. Премье-
ра /на чувашском языке/
9.30 Дороги Чувашии. Пре-
ьера
9.40-9.55 Сельская жизнь.
Премьера /на чувашском
языке/
11.35-11.55 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чуашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.35-20.00 Вести-Чуашия

НТВ

5.00 Х/ф «АДВОКАТ» 16+
6.00 «НТВ утрoм»
7.10, 8.05 Т/с «ВОЗВРАЩЕ-
НИЕ МУХТАРА» 16+
8.00, 10.00, 13.00, 16.00,
19.00 Сегодня
9.00 «Утро с Юлией Высоц-
кой» 12+
10.20 «Лолита» 16+
11.15 Т/с «ЛЕСНИК» 16+
13.20 Обзор. Чрезвычайное
происшествие
14.00 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИ-
ТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
16.20 Т/с «ЛИТЕЙНЫЙ» 16+
18.00 «Говорим и показыва-
ем» 16+
19.40 Т/с «ДЕЛЬТА. ПРО-
ДОЛЖЕНИЕ» 16+
21.30 Т/с «ЧУМА» 16+
23.30 «Анатомия дня»
0.10 Т/с «ШАМАН» 16+
2.05 Главная дорога 16+
2.40 Дикий мир 0+

ЧĂВАШ РАДИО «РАСЪЕЙ РАДИО»

КАНАЛĒПЕ

6.10 Вести-Чуашия
6.24 Анонс передач
6.26 Юрă саврăмĕ
6.31 Паттăрлăх
6.40 Столичный курьер
6.54 Юрă саламĕ
6.58-7.00 Погода

7.10 Вести-Чуашия
7.23 Паянхи кун
7.27 Будьте здоровы
7.37 Вăрçă ачисем
7.47 Олимпийские горизонты
7.55-8.00 Юрă саврăмĕ

12.10-13.00 День за днем.
Радиожурнал

18.10 Сĕнĕ хыпарсем
18.24 Остров молодых
18.39 Кашки юмах
18.49-19.00 Вести-Чуашия

21 юнкун

1 КАНАЛ

5.00 «Доброе утро»
9.00, 12.00, 15.00, 18.00,
0.15, 3.00 Новости
9.20 «Контрольная закупка»
9.50 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.15, 21.35 Т/с «ПАЛАЧ»
16+
14.25, 15.15 «Время пока-
жет» 16+
16.00 «Мужское / Женское»
16+
17.00 «Наедине со всеми»
16+
18.45 «Давай поженимся!»
16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
23.40 «Вечерний Ургант»
16+
0.30 «Политика» 16+
1.35, 3.05 Х/ф «КАФЕ ДЕ
ФЛОР» 16+
3.55 Т/с «ВЕГАС» 16+

РОССИЯ 1

5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
9.55 «О самом главном»
11.35, 14.30, 17.30, 19.35
Местное время. Вести-
Москва
11.55 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕД-
СТВИЯ» 12+
14.50 Вести. Дежурная
часть
15.00 Т/с «СКЛИФOSOB-
СКИЙ» 12+
18.15 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, ма-
лыши!
21.00 Т/с «КОРОЛЕВА КРА-
СОТЫ» 12+
22.55 Специальный корре-
спондент 16+
0.35 Ночная смена. «Араб-
ская весна. Игры престол-
ов» 16+
2.30 Т/с «ЧЕЛОВЕК-
ПРИМАНКА» 12+
3.30 Комната смеха

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-
Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-
Чуашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-
Чуашия. Утро
9.00 Доступная среда. С сур-
допереводам. Премьера
9.15 Дороги Чувашии
9.25-9.55 Их нашего фонда.
Нарспи. Телепоза /на чу-
вашском языке/
11.35-11.55 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чуашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.35-20.00 Вести-Чуашия

НТВ

5.00 Х/ф «АДВОКАТ» 16+
6.00 «НТВ утрoм»
7.10, 8.05 Т/с «ВОЗВРАЩЕ-
НИЕ МУХТАРА» 16+
8.00, 10.00, 13.00, 16.00,
19.00 Сегодня
9.00 «Утро с Юлией Высоц-
кой» 12+
10.20 «Лолита» 16+
11.15 Т/с «ЛЕСНИК» 16+
13.20 Обзор. Чрезвычайное
происшествие
14.00 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИ-
ТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
16.20 Т/с «ЛИТЕЙНЫЙ» 16+
18.00 «Говорим и показыва-
ем» 16+
19.40 Т/с «ДЕЛЬТА. ПРО-
ДОЛЖЕНИЕ» 16+
21.30 Т/с «ЧУМА» 16+
23.30 «Анатомия дня»
0.10 Т/с «ШАМАН» 16+
2.00 Квартальный вопрос 0+
3.05 Т/с «ПРЕСТУПЛЕНИЕ
БУДЕТ РАСКРЫТО» 16+

ЧĂВАШ РАДИО «РАСЪЕЙ РАДИО»

КАНАЛĒПЕ

6.10 Вести-Чуашия
6.24 Анонс передач
6.26 Журналистсем-ентешсем
6.34 Имею право
6.40 Столичный курьер
6.54 Юрă саврăмĕ
6.58-7.00 Погода

7.10 Вести-Чуашия
7.23 Паянхи кун
7.26 Эра: экономика, расчет,
анализ
7.37 Права потребителя
7.43-8.00 Ирхи концерт

12.10-13.00 Самое время.
Прямой эфир

18.10 Сĕнĕ хыпарсем
18.24 Юрă саврăмĕ
18.29 Будни ЖКХ
18.39 Чĕрĕ шыв
18.49-19.00 Вести-Чуашия

22 кĕснерникун

1 КАНАЛ

5.00 «Доброе утро»
9.00, 12.00, 15.00, 18.00,
0.15, 3.00 Новости
9.20, 4.10 «Контрольная за-
купка» 12+
9.50 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приговор»
12.15, 21.35 Т/с «ПАЛАЧ»
16+
14.25, 15.15 «Время пока-
жет» 16+
16.00 «Мужское / Женское»
16+
17.00 «Наедине со всеми»
16+
18.45 «Давай поженимся!»
16+
19.50 «Пусть говорят» 16+
21.00 «Время»
23.40 «Вечерний Ургант»
16+
0.30 «На ночь глядя» 16+
1.25, 3.05 Х/ф «НЕУПРАВ-
ЛЯЕМЫЙ» 16+
3.20 Т/с «ВЕГАС» 16+

РОССИЯ 1

5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
9.55 «О самом главном»
11.35, 14.30, 17.30, 19.35
Местное время. Вести-
Москва
11.55 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕД-
СТВИЯ» 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с «СКЛИФOSOB-
СКИЙ» 12+
18.15 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, ма-
лыши!
21.00 Т/с «КОРОЛЕВА КРА-
СОТЫ» 12+
22.55 «Поединок» 12+
0.35 Ночная смена. «Запре-
щенная история» 12+
2.30 Т/с «ЧЕЛОВЕК-
ПРИМАНКА» 12+
3.25 «Неоконченная война
Анатолия Папанова» 12+
4.25 Комната смеха

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-
Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-
Чуашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-
Чуашия. Утро
9.00 Доступная среда. С сур-
допереводам. Премьера
9.15 Дороги Чувашии
9.25-9.55 Их нашего фонда.
Нарспи. Телепоза /на чу-
вашском языке/
11.35-11.55 Вести-Чăваш ен
14.30-14.50 Вести-Чуашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.35-20.00 Вести-Чуашия

НТВ

5.00 Х/ф «АДВОКАТ» 16+
6.00 «НТВ утрoм»
7.10, 8.05 Т/с «ВОЗВРАЩЕ-
НИЕ МУХТАРА» 16+
8.00, 10.00, 13.00, 16.00,
19.00 Сегодня
9.00 «Утро с Юлией Высоц-
кой» 12+
10.20 «Лолита» 16+
11.15 Т/с «ЛЕСНИК» 16+
13.20 Обзор. Чрезвычайное
происшествие
14.00 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИ-
ТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
16.20 Т/с «ЛИТЕЙНЫЙ» 16+
18.00 «Говорим и показыва-
ем» 16+
19.40 Т/с «ДЕЛЬТА. ПРО-
ДОЛЖЕНИЕ» 16+
21.30 Т/с «ЧУМА» 16+
23.30 «Анатомия дня»
0.10 Т/с «ШАМАН» 16+
2.00 «Дачный ответ» 0+
3.05 Т/с «ПРЕСТУПЛЕНИЕ
БУДЕТ РАСКРЫТО» 16+

ЧĂВАШ РАДИО «РАСЪЕЙ РАДИО»

КАНАЛĒПЕ

6.10 Вести-Чуашия
6.24 Анонс передач
6.26 Юхма енĕм – Патăрьел
6.31 Спорт площадки
6.40 Столичный курьер
6.54 Юрă саврăмĕ
6.58-7.00 Погода

7.10 Вести-Чуашия
7.22 Паянхи кун
7.27 Открытая студия. Пря-
мой эфир

12.10-13.00 День за днем.
Радиожурнал

18.10 Сĕнĕ хыпарсем
18.24 Шăнкăрав
18.49-19.00 Вести-Чуашия

23 эрнекун

1 КАНАЛ

55.00 «Доброе утро»
9.00, 12.00, 15.00, 18.00 Но-
вости
9.20, 5.15 «Контрольная за-
купка» 12+
9.50 «Жить здорово!» 12+
10.55 «Модный приго-
вор»
12.15 Т/с «ПАЛАЧ» 16+
14.25, 15.15 «Время пока-
жет» 16+
16.00 «Мужское / Женское»
16+
17.00 «Наедине со всеми»
16+
18.45 «Человек и закон» 16+
19.45 «Поле чудес» Юбилей-
ный выпуск 16+
21.00 «Время»
21.30 «Голос» 12+
23.35 «Вечерний Ургант»
16+
0.30 Х/ф «ФАРГО» 18+
1.30 Х/ф «ХЬЮ ЛОРИ ИГРА-
ЕТ БЛЮЗ» 12+
2.30 Х/ф «ПОХИЩЕННЫЙ
СЫН. ИСТОРИЯ ТИФФАНИ
РУБИН» 12+

РОССИЯ 1

5.00, 9.15 Утро России
9.00, 11.00, 14.00, 17.00,
17.50, 20.00 Вести
9.55 «О самом главном»
11.35, 14.30, 17.30, 19.35
Местное время. Вести-
Москва
11.55 Т/с «ТАЙНЫ СЛЕД-
СТВИЯ» 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с «СКЛИФOSOB-
СКИЙ» 12+
18.15 «Прямой эфир» 12+
20.50 Спокойной ночи, ма-
лыши!
21.00 Т/с «КОРОЛЕВА КРА-
СОТЫ» 12+
22.55 «Эта моя мама» 12+
11.20 Т/с «КОРОЛЕВА КРА-
СОТЫ» 12+
23.50 Х/ф «ЖЕНА ГЕНЕРА-
ЛА» 12+
3.40 Т/с «ЧЕЛОВЕК-
ПРИМАНКА» 12+

ЧТВ

6.07-6.10, 6.35-6.41 Вести-
Чăваш ен
7.07-7.10, 7.35-7.41 Вести-
Чуашия. Утро
8.07-8.10, 8.35-8.41 Вести-
Чуашия. Утро
9.00 Военное детство. Пре-
ьера
9.15 Семейный портрет в ин-
терьере
9.30-9.55 Активная молодежь
11.35-11.55 Вести-ПФО
14.30-14.50 Вести-Чуашия
17.30-17.50 Вести-Чăваш ен
19.35-20.00 Вести-Чуашия

НТВ

5.00 Х/ф «АДВОКАТ» 16+
6.00 «НТВ утрoм»
7.10, 8.05 Т/с «ВОЗВРАЩЕ-
НИЕ МУХТАРА» 16+
8.00, 10.00, 13.00, 16.00,
19.00 Сегодня
9.00 «Утро с Юлией Высоц-
кой» 12+
10.20 «Лолита» 16+
11.15 Т/с «ЛЕСНИК» 16+
13.20 Обзор. Чрезвычайное
происшествие
14.00 Т/с «УЛИЦЫ РАЗБИ-
ТЫХ ФОНАРЕЙ» 16+
16.20 Т/с «ЛИТЕЙНЫЙ» 16+
18.00 «Говорим и показыва-
ем» 16+
19.40 «Большинство»
20.50 Т/с «ДЕЛЬТА» 16+
2.50 Т/с «ПРЕСТУПЛЕНИЕ
БУДЕТ РАСКРЫТО» 16+

ЧĂВАШ РАДИО «РАСЪЕЙ РАДИО»

КАНАЛĒПЕ

6.10 Вести-Чуашия
6.24 Анонс передач
6.26 Чăваш тĕнчи
6.35 Юрă саврăмĕ
6.40 Столичный курьер
6.54 Юрă саврăмĕ
6.58-7.00 Погода

7.10 Вести-Чуашия
7.23 Паянхи кун
7.28 Из сводок МВД
7.38 Ёмĕр сакки сарлака
7.48-8.00 Поэзи сăлкуçĕ

12.10-13.00 День за днем.
Радиожурнал

18.10 Сĕнĕ хыпарсем
18.25 Араскал
18.49-19.00 Вести-Чуашия

24 шăматкун

1 КАНАЛ

5.50, 6.10 Х/ф «ХОЛОДНОЕ
ЛЕТО ПЯТЬДЕСЯТ ТРЕТЬЕ-
ГО...» 12+
6.00, 10.00, 12.00, 18.00 Но-
вости
8.00 «Играй, гармонь люби-
мая!»
8.45 «Смешарики. Новые
приключения»
9.00 «Умницы и умники» 12+
9.45 «Слово пастыря»
10.15 «Смак» 12+
10.55 «Чулпан Хаматова.
Звезда рассвета» 12+
12.15 «Идеальный ремонт»
13.10 «На 10 лет моложе»
16+
14.00 «Теория заговора» 16+
15.00 «Голос» 12+
17.10 «Следствие покажет»
с Владимиром Маркиным
16+
18.10 «Кто хочет стать мил-
лионером?»
19.10 «Вместе с дельфина-
ми»
21.00 «Время»
21.20 «Сегодня вечером»
16+
23.00 Х/ф «КОПЫ В ЮБАКАХ»
16+
1.10 Х/ф «ЭВОЛЮЦИЯ БОР-
НА» 16+
3.35 Х/ф «КЕЛЛИ ОТ ДЖА-
СТИНА» 12+
5.05 «Контрольная закупка»

РОССИЯ 1

5.00 Х/ф «АЛМАЗЫ ДЛЯ МА-
РИИ» 12+
6.35 «Сельское утро»
7.05 Диалоги о животных
8.00, 11.00, 14.00 Вести
8.10, 11.10, 14.20 Местное
время. Вести-Москва
8.20 Мульти утро
9.30 «Правила движения»
12+
10.15 «Это моя мама» 12+
11.20 «Валаам. Остров спа-
сения»
12.20, 14.30 Х/ф «БЫЛА
ТЕБЕ ЛЮБИМАЯ» 12+
16.45 «Знание - сила»
17.35 «Главная сцена»
20.00 Вести в субботу
21.00 Х/ф «ЦЕНА ЛЮБВИ»
16+
0.50 Х/ф «ЛЮБОВЬ ПО РАС-
ПИСАНИЮ» 12+
2.50 Х/ф «КТО ПОЕДЕТ В
ТРУСКАВЕЦ» 16+
4.20 Горячая десятка 12+

ЧТВ

8.10 Вести-Чăваш ен
8.20-9.30 Для вас, любимые.
Концерт по заявкам
14.20-14.30 Вести-Чуашия

Пүлөмри чечексем

Хөллөхү вәхәтра пүлөмри чечексенчен чылайашә канат. Вәсем үсеме, чечекленме пәрахащә. Көркүннәрен вәсене сайра шавармалла, тутләхлә япаласемпе суркуннеччен те апатлантармалла мар. Кактуссене, алоэ чечекне уйәхне 1-2 хутчен сәщ шавармалла. Паллах, куршакри тәпра ытлашши типсе каясран асәрхамалла, савәнпа әшә батәрейкисенчен аяккарах лартмалла.

Көркүнне аталанакан чечексене – цикламен, примула, азалия, сенполия, орхидея – сүтә вырәна лартмалла, час-часах үсен-тәран сүлсисене әшә шывпа пәрәхмелле, кун сүти ситменнипе қассерен фито лампа сүтса памалла.

Фуксипе гортензине хәл қасма сивәрех вырән кирлә. Вәсене әшәрах верандәна /+3...+6°С/ е тәпсакайне лартма юрат. Уйәхра пәр хут шаварсан сителәклә.

ӘҢ РАБОТА

54.МОНОЛИТЧИКИ в г. Йошкар-Ола. Куб – 2500 руб. Жилье, питание. Т.: 89176737773, 89625997773.

126.Монолитчики, плотники, монтажники, шифовщики, каменщики, сварщики. Питание, спецодежда. Вахта. Тел. 8-925-002-22-38.

297.Требуются каменщики, монолитчики в Москву. Оплата своевременная. Т. 8-962-321-70-11.

668.Для работы в Нижегородской области **ТРЕБУЮТСЯ РАЗНОРАБОЧИЕ.** Проживание в общежитии, 3-разовое питание. Оплата после вахты. ООО «Славия» Т. 8-906-133-67-72.

728.В компанию **требуются менеджеры по продажам сельхозтехники.** График работы 5/2, оформление по ТК. Достойная оплата. Тел. 8-927-851-68-58.

ТУЯНАТӦП КУПӦ

18.Бычков, тәлок, коров, лошадей. Т. 8-962-599-47-06.

28.Вәкәр, ёне, тына, сысна амисем. Т. 8-927-999-37-37.

39.Коров, бычков и лошадей. Т. 8-960-310-98-78.

50.Коров. Т. 89278508564.

108.Тәлок, коров. Т. 8-937-014-49-97.

403.КРС – по высоким ценам. Т. 8-906-132-76-04.

ЙЫХРАВ ПРИГЛАШЕНИЕ

31 октября в национальной библиотеке по адресу: г. Чебоксары, пр. Ленина, д. 15 состоится **форум пчеловодов** «Помоги пчеле». Начало в 10 часов. Т.: 8-905-343-39-75, 8-937-373-39-75.

Факс: /8352/ 28-83-70
E-mail: hypar2008@rambler.ru

Адрес: 428019, Шупашкар хули, И.Яковлев проспекчә, 13-мәш сурт, 316-мәш пүлөм

Тел.: /8352/ 28-83-70, /8352/ 56-20-07

Компания **Немецкие ОКНА И ДВЕРИ**
• рольставни • ворота • жалюзи
• замер • доставка (бесплатно)
Тел. 8(927) 844-78-11

ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА
Изготовление в короткие сроки.
Гарантия качества
Скидки до 30%
Тел. 89176594701.

НАТЯЖНЫЕ ПОТОЛКИ ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА
www.oknavdom21.ru
Расрочка. СКИДКИ - доп. пенсионерам
Замер, доставка по Чувашии БЕСПЛАТНО
АКЦИЯ! 7-ое окно в подарок и 4 потолка
8 937 955-33-00 8 987 662-61-62
АКЦИЯ: по ценам 2014 года!
окна по себестоимости для застройщиков

ПУЛӦШУ УСЛУГИ

36.Известный чебоксарский экстрасенс, хиромант – сниму порчу, поставлю защиту, помогу в решении семейных и финансовых проблем. Т. 89063808628.

38.ЧИСТКА КОЛОДЦЕВ. Т. 8-961-342-90-59.

45.Лечение алкоголизма, табакокурения. Т.: 89030662902, 89276673368. Лиц. 5001001230 от 08.06.2007. Имеются противопоказания, проконсультируйтесь со специалистом.

46.Бурение колодцев, углубление; продажа и д-ка ж/б колец. bur.21.ru. Т. 89053434207.

51.Бурение колодцев, скважин; кольца колодезные высококачественные. Доставка. Тел.: 8-927-847-71-43, 89373790080.

57.Свадьбы, юбилеи – тамада, диджей, «Уяв». Т. 89373756378, Мила.

77.НАТЯЖНЫЕ ПОТОЛКИ – за 1 день. Т. 8-937-397-24-42.

152.Бурение скважин на воду. Т. 8-960-302-12-93.

191.КРОВЛЯ, обшивка сайдингом, утепление. Т. 89176500640.

269.Утепляем дома ЭКОВАТОЙ и ПЕНОИЗОЛОМ. Проф. Монтаж. Гарантия на работы. Осенние скидки. Т. 8-919-669-16-66.

406.Строительные работы – от фундамента до кровли. Недорого. Качественно. Т. 89196534368.

597.Бурение скважин. Т.: 8-962-321-17-80, 21-17-80.

617.Бурение колодцев, скважин. Т.: 89674703824, 89279905481.

649.Кровельные, фасадные работы. Гарантия. Т. 8-903-322-04-79.

664.Утепление ЭКОВАТОЙ домов, стен, чердаков, полов, мансард. Скидки. Т. 89176627164.

738.Все виды строительных работ. Т. 9-927-840-29-22.

СУТАТӦП ПРОДАЮ

1.Качественную фабричную МЕБЕЛЬ по доступным ценам: стенки, прихожие, шкафы, комоды, столы, кровати. Доставка, сборка. Скидки, рассрочка. Салон «Express Комфорт»: м-н «Экспресс»; вещ. рынок «Ярмарка»; МТВ-Центр – 4-й эт.; «Северная» ярмарка Т.: 46-55-44, 8-953-899-82-24. Сайт: www.ex-comfort.ru.

2.АКЦИЯ! БЛОКИ КЕРАМЗИТОБЕТОННЫЕ, пропаренные, вибропрессованные 20x20x40 – 33 руб., 12x20x40 – 28 руб., 9x20x40 – 24 руб. Высокое качество. Доставка манипулятором. Т. 8-967-470-46-77.

3.АКЦИЯ! КОЛЬЦА железобетонные для колодцев и канализаций 0,7; 1; 1,5м. Бурение. Д-ка манипул-м. Т. 8-967-470-46-77.

4.Немецкие ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА. Низкие цены. Пенсионерам скидки. Замер. Доставка – бесплатно. Без вых. Т. 8-987-576-65-62.

5.БЛОКИ керамзитобетонные 20x20x40, 12x20x40, 9x20x40 пропаренные, гидро-вибропрессованные, заводские от производителя – недорого, цемент, песок. Доставка. Разгрузка. Без выходных. Кассовый чек, документы. Т. 8-960-301-63-74.

7.ГРАВМАССУ, песок, щебень, керамзит, чернозем. Дешево. Доставка. Т.: 8-903-358-17-70, 8-927-668-97-13, 38-97-13.

8.Гравмассу, песок, щебень, торф, кирп. бой, керамблок, керамзит. Пенсионерам, уч. ВОВ скидки. Т. 8-905-199-01-22.

9.Гравмассу, песок, щебень, керамзит. Дешево. Доставка. Т.: 8-903-358-30-21, 44-30-21.

10.Сетку-рабицу от производителя – более 80 видов, сетку сварную – более 30 видов, профнастил, гвозди, столбы, проволоку. Изготовление ворот, калиток. Доставка. Выездная сварка /генератор/. Грузоперевозки. Т.: 68-05-67, 34-70-70.

11.Срубы на заказ. Т. 37-28-74.

12.Профнастил, металлочерепицу, оцинковку рул., листовую, трубы профильные, водостоки, металлосайдинг. Согнем любые доборные элементы для кровли и фасада. Т. 44-44-33.

15.Кирпич, БЛОКИ. Т. 8-961-339-33-63.

19.КИРПИЧ красный, силикатный, гравмассу, щебень, керамзит, песок, кольца, к/б блоки. Т. 8-927-862-91-66.

21.Керамблоки, гравмассу, песок. Т.: 8-903-345-63-07, 8-917-675-75-28.

22.Немецкие ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА. Низкие цены. Пенсионерам скидки. Замер, доставка – бесплатно. Без вых. Т. 8-927-855-83-55.

23.Гравмассу, песок, бой кирпича, щебень. Д-ка. Т. 89061355241.

24.ГРАБЛИ, косилки, сажалки, копалки, окучники, опрыскиватели. Доставка. Т. 8-927-853-35-96.

26.КЕРАМБЛОКИ /20x20x40, 12x20x40, 10x20x40/, керамзит в мешках, цемент, кирпич, колодезные КОЛЬЦА. Т. 89033468556.

27.Красноармейские КЕРАМБЛОКИ – высококачественные, пропаренные /стеновые, перегородочные/, сухие строительные смеси. Доставка. Т. 89033220052.

30.Гравмассу, песок, щебень, керамзит. Д-ка. Т. 89053465671.

33.Кирпич рядовой, лицевой; керамблоки. Доставка. Т.: 89033220208, 89276674605.

34.Гравмассу, песок, щебень. Услуги крана. Доставка до 25 тн. Т.: 89176500385, 89603073399.

35.Пластиковые ОКНА, металлические ДВЕРИ. Бесплатно: замер, доставка, демонтаж. Гарантия 15 лет. Рассрочка. Скидки. Т. 8-937-391-39-91.

37.Ворота, калитки, заборы, навесы. Ковка, кровля, обшивка сайдингом. Общестроительные и сварочные работы. Замер. Д-ка. Установка. Гарантия. Пенсионерам – скидки. Т.: 89022881447, 387574, metalservis21.ru

40.ПИЛОМАТЕРИАЛ /хвоя, береза, дуб, липа, осина/, срубы, дрова, горбыль. Т. 8-903-389-14-00.

42.Керамблоки 12x20x40, 20x20x40, кольца колодезные – диам. 1,5 м; 1 м; 0,8 м; 0,7 м; 0,45 м. Доставка. Бурение. Т.: 8-987-666-41-40, 8-937-010-01-41.

58.Гравмассу, щебень, песок, керамзит, бетон, чернозем. Д-ка. Недорого. Т. 89276687015.

67.БЛОКИ керамзитобетонные, тротуарные плиты, песок. Доставка. Тел. 8-917-676-27-37.

74.Керамблоки вибропрессованные, пропаренные. Все размеры. Доставка. Т. 89176776846.

75.Дымоходные трубы из нерж. стали. Аргонная сварка, медь, нержавейка. Т. 44-44-33.

76.Срубы с комплектацией "под ключ". Липовые срубы – на заказ. Доставка. Т. 89379528467, Владимир.

93.Кирпич красный одинарный, полутонный, силикатный, облицовочный /все цвета/, половняк, КББ /20x20x40, 20x12x40/, гравмассу, керамзит. Доставка. Разгрузка кран-манипулятором. Т.: 44-20-97, 89033582097.

123.Гравмассу, песок, навоз. Доставка по старым ценам. Т. 8-927-850-28-21.

154.ОКНА и ПОТОЛКИ – немецкое качество. Монтаж по ГОСТу. Пенсионерам скидки. Рассрочка. Т. 89176627164.

183.Окна Чувашии. ПЛАСТИКОВЫЕ ОКНА, жел. двери. Т. 89050281182.

188.Гравмассу, песок, щебень. Доставка. Т. 8-927-846-24-10.

190.ТЕПЛИЦЫ, козырьки, навесы. Монтаж. Т. 289798, 89176500640.

205.Цемент, песок, гравмассу, щебень, керамзит, блоки. Д-ка. Т.: 89278497675, 89278497674.

241.Бетон, раствор, фонд. блоки, плиты – дешево. Д-ка по ЧР. Т.: 89278535732, 89373803596.

251.МЕТАЛЛОЧЕРЕПИЦУ, профнастил, металлосайдинг, пластиковые окна. Доставка, замеры. СТРОИТЕЛЬСТВО. Т. 89196534368.

270.Кольца колодезные 0,7м, 1м, 1,5м. Д-ка. Установка. Т.: 36-26-23, 8-903-379-77-68.

591.БЕТОН. Д-ка. Т. 89677906116.

596.ТЕПЛИЦЫ по ценам производителя. Доставка. Сборка. Т. 48-16-54.

648.Профнастил, металлочерепицу, сайдинг, водостоки. Замер. Доставка. Скидки. Т. 89033220479.

650.Тротуарную плитку, брусчатку. Замер. Д-ка. Укладка. Скидки. Гарантия. Т. 89033220479.

679.Керамблок (20x20x40, 12x20x40, 9x20x40), колодезные кольца, гравмассу, песок, керамзит. Доставка. Т. 89033226846.

698.Пластиковые ОКНА ПВХ. Т.: 8-927-850-61-39, 89524642171.

709.Пушмак пәру, чуптарна пәру, пәрре пәруланә ёне – пурте хура-шурә тәслә. Шурашкар р-нә. Т. 8-927-665-20-70.

714. Чуптарна пәру – Шупашкар районенче. Т. 8-927-868-22-35.

724.Песок, гравмассу, керамзит, чернозем, навоз. Доставка. Т. 8-905-197-40-19.

727.Керамзитобетонные БЛОКИ 20x20x40, 12x20x40, пропаренные. Доставка манипулятором. Т.: 89050284130, 89033462293.

729.Кованые заборы, решетки, козырьки, урны, скамьи, калитки, ворота. Т. 8-987-737-29-39.

736.Месячных БЫЧКОВ на откорм по 8000 руб. Доставка по ЧР. Т.: 89176641716, 89196690171.

742. Сәвакан КАЧАКА /чуптарна/. Т. 8-905-344-50-95.

700.Колодки для тапочек – 1500 руб. Доставка. Т. 89373744701.

Директор-тәп редактор тивәсәсене пурнаслакан **Г.А.МАКСИМОВ**
Редактор **Э.Н.ИВАНОВА**

РЕДАКЦИПЕ ИЗДАТЕЛЬ АДРЕСӘ:
428019, Шупашкар хули, Иван Яковлев проспекчә,
13, Пичет сурчә, III хут, "Кил-сурт, хушма хушалах".
ЫЙТСА ПӨЛМӨЛЛИ ТЕЛЕФОНСЕМ:
56-15-30, 56-00-67.

коммерци директор:
28-83-70,
56-20-07 – инспекторсем.

Факс: /8352/
28-83-70.
Электронлә почта:
hypar@mail.ru

hypar2008@rambler.ru
hyparkd@mail.ru

Хаҗата Федерацин сыхәнү, информаци технологийәсен тата массәллә коммуникацисен сферинчи надзор службинче /Роскомнадзор/ 26.04.2013 с. ПИ ФС77-53799 №-пе регистрациленә.

21.10.2015. Пичете графикпа 19 сехет те 30 минутра алә пусмалла. 16 сехетре алә пуснә.

Хаҗата «Хыпар» Издательство сурчә» АУ техника центрәнче каләпланә, «Чәваш Ен» ИПК АУО типографийәнче пичетленә. 428019, Шупашкар хули, И.Яковлев проспекчә, 13. 56-00-23 – издательство директорә.

Тираж 15743. Заказ 4096.

ИЗДАТЕЛЬСТВО СУРЧЕ
ХЫПАР
ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ

Учредитель: Чәваш Республикнн Информаци политикипе массәллә коммуникацисен министрствин «Хыпар» Издательство сурчә» Чәваш Республикнн хай тытәмлә учрежденией

Сыранмалли индекс: 54806